

Lausuntopyyntö Kuntalain ja Varainsiirtoverolain muuttamisesta

Khall 12.10.2020 § 160
555/03.00/2020

Valmistelija

Hallintojohtaja Tommi Koskinen, p. 046 922 8207

Valtiovarainministeriö pyytää 30.10. mennessä kunnan lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain (410/2015) ja varainsiirtoverolain (931/1996) 4 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi kuntalain talousarviota koskeva sääntelyä taloussuunnitelman tasapainon sekä alijäämän kattamisen osalta. Myös erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset alijäämän kattamiskaudesta kuntarakenteen muutoksissa sekä säännökset kuntayhtymien yhdistymisestä ja kuntayhtymän jakautumisesta. Myös kunnan hallintoa koskevaan sääntelyyn ehdotetaan useita sisällöllisiä ja selkiyttäviä muutoksia

Varainsiirtoverolakia (931/1996) ehdotetaan muutettavaksi siten, että varainsiirtoveroa ei olisi suoritettava siirrettäessä kiinteistöjä tai arvopapereita vastaanottavaan kuntayhtymään kuntayhtymien yhdistyessä tai kuntayhtymän jakautuessa eikä siirrettäessä kiinteistö kuntien yhdistyessä tai siirrettäessä kunnan osa toiseen kuntaan.

Esityksen tavoitteena on parantaa kuntien riskienhallintaa ja -valvontaa sekä paikallisten olosuhteiden huomioimisen mahdollisuuksia.

Lakiesitysten keskeiset ehdotukset:

Kuntalain talousarviota koskevaa 110 §:ää ehdotetaan muutettavaksi täsmentämällä alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä siten, että säännöksen sanamuoto kuvaa tarkemmin voimassa olevaa oikeustilaa. Talouden tasapainossa voidaan esityksen mukaan huomioida talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä, ja alijäämän kattamista koskevassa määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi alijäämän kattamiskautta kuntarakenteen muutoksissa koskeva sääntely. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevaan 118 §:ään ehdotetaan toimenpideohjelman käsittelyä kunnassa ja raportointia valtiovarainministeriölle koskevaa sääntelyä. Lisäksi ehdotetaan, että valtiovarainministeriön ratkaisu kuntarakennelaissa tarkoitetun erityisen selvityksen tarpeellisuudesta voitaisiin tehdä myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä, jos arviointimenettelyssä olleen kunnan päättämät toimenpiteet eivät ole toteutuneet ja kunnan osalta pykälän 2 tai 3 momentissa säädetty arviointimenettelyn käynnistämisen edellytykset täyttyvät. Erityisen

vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan 119 §:ään ehdotetaan vastaavasti sääntelyä selvityshenkilön laatiman sopimuksen käsittelystä kuntayhtymässä sekä sopimuksen toteutumisen raportoinnista valtiovarainministeriölle.

Kunnan lisääntyneen sopimusperusteisen palvelutuotannon ja palvelujen ostojen suuren taloudellisen merkityksen vuoksi esitetään, että hallintosäännössä tulisi olla tarvittavat määräykset sopimusten hallinnasta. Kunnan tulisi hallintosäännössään määritellä vastuut sopimusten hallinnasta ja valvonnasta.

Lisäksi hallintosääntöä koskevaa säädöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että hallintosäännössä tulisi antaa tarpeelliset määräykset asiakirjahallinnon ohella tiedonhallinnan järjestämisestä.

Aloiteoikeutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus tehdä aloitteita annettaisiin myös kunnassa kiinteää omaisuutta omistaville tai hallitseville kunnan jäsenille. Lisäksi aloitteen käsittelyn määräaika koskeva erillinen säännös ehdotetaan poistettavaksi.

Kuntayhtymän toimielinten nimeämisessä noudatettavaan poliittisen suhteellisuuden vaatimusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jäsenkunnat voisivat perussopimuksessa sopia poliittisen suhteellisuuden vaatimuksen huomioon ottamisesta muiden kuin ylintä päätöksentekovaltaa käyttävien toimielinten kokoonpanoissa.

Kunnan ja kunnanjohtajan välinen johtajasopimus ehdotetaan hyväksyttäväksi kunnanhallituksessa. Ehdotettua muutosta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Arvioidut vaikutukset:

Kuntalakiin ehdotetaan lisättäväksi sääntely kuntayhtymien yhdistymisestä ja kuntayhtymän jakautumisesta. Esitetyt säännökset sisältäisivät säännökset rakennejärjestelyjä koskevasta päätöksenteosta, järjestelyjen eri tavoista, oikeusvaikutuksista sekä yhdistymis- ja jakautumissopimuksissa sovittavista asioista.

Esityksellä arvioidaan olevan vaikutuksia kuntien ja kuntayhtymien toimintaan. Esityksestä ei aiheudu kunnille kuin vähäisiä uusia velvoitteita, ja esitettyjen velvoitteiden voidaan pääosin katsoa sisältyvän voimassa olevan kuntalain sääntelyyn. Esityksellä tarkennettaisiin voimassa olevaa sääntelyä ja se vaikuttaisi kuntien johtamiseen sekä kuntien talouteen ja toimintaan liittyvään riskienhallintaan. Osittain esityksellä pyritään ohjaamaan kuntia ottamaan tiettyjä asioita paremmin huomioon joko tuomalla esiin erilaisia käytettävissä olevia mahdollisuuksia tai tarkentamalla säännöksiä nykyistä velvoittavampaan muotoon. Esityksen vaikutukset riippuvatkin merkittävästi siitä, missä määrin ja millä tavoin kunnissa otetaan käyttöön lain mahdollistamat toimintatavat.

Esityksellä ei arvioida olevan suoria taloudellisia vaikutuksia kunnille tai valtion taloudelle. Ehdotuksen alijäämän kattamisen ja arviointimenettelyn tarkennuksilla arvioidaan olevan välillisesti vaikutusta kuntatalouden ja

siten koko julkisen talouden tasapainoon. Säätelyllä pyritään estämään alijäämien kumuloituminen kuntien taseisiin ja varmistamaan, että arviointimenettelyn jälkeen päätetyt kunnan talouteen vaikuttavat toimenpiteet toteutuvat.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa lakiluonnoksista. Näin ollen kunta ei anna lausuntoa asiassa.

Päätös

Hyväksyttiin.